

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९६] २ एस. सी. आर. १०२६

कमर्शियल टॅक्स ऑफिसर आणि इतर

- विरुद्ध -

एमके इन्व्हेस्टमेंट लिमिटेड

२३ फेब्रुवारी १९९६

[न्यायमूर्ति बी. पी. जीवन रेड्डी आणि न्यायमूर्ति के. एस. परीपूरनन]

पश्चिम बंगाल विक्री कर नियम, १९४१ :

नियम ३(६६ए) - नवीन उद्योगाला विक्री-कर भरण्यापासून सूट - त्याच्या उत्पादनांच्या एका भागाच्या संदर्भात, उत्पादक दुसऱ्या कंपनीचे ब्रँड नाव वापरतो - विक्री कर अधिकारी असे मानतात की उत्पादकाला सूट मिळण्याचा हक्क नाही - न्यायधिकरणाचा निष्कर्ष असा की तो केवळ उत्पादनांच्या एका विशिष्ट भागाला लागू होतो - परंतु न्यायाधिकरणाने घोषित केले की उत्पादक त्याच्या सर्व उत्पादनांच्या संदर्भात सूट मिळण्याचा हक्कदार आहे - अपील दाखल केल्यावर त्यावर असा निर्णय देण्यात आला की, ज्या सूटसाठी व्यापारचिन्ह किंवा विद्यमान औद्योगिक युनिटचे ब्रँड नाव वापरले जाते त्या सूटचा लाभ उत्पादकाला मिळण्याचा हक्क नाही - तथापि, त्याच्या इतर उत्पादनांच्या संदर्भात तो लाभ मिळवण्याचा हक्कदार आहे.

दिवाणी अपीलीय अधिकारिता : दिवाणी अपील क्रमांक ३८४८/१९९६.

प्रकरण क्रमांक आरएन -१०३/१९९२ मधील पश्चिम बंगाल कर आकारणी न्यायाधिकरणाच्या दिनांक ८.१०.९३ च्या न्यायनिर्णय आणि आदेशातून उद्ध्वलेले.

अपीलकर्त्यासाठी, एच. एन. साळवे आणि जे. आर. दास,

उत्तरवादींसाठी, पी. पी. त्रिपाठी.

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला:

पक्षांचे म्हणणे ऐकले.

अनुमत देण्यात आली.

पश्चिम बंगाल कर आकारणी न्यायाधिकरणाच्या न्यायनिर्णयाविरुद्ध ही अपील दाखल करण्यात आली आहे. उत्तरवादी हे प्लायवुडच्या उत्पादनात गुंतलेले एक नवीन युनिट आहे. पश्चिम बंगाल विक्री कर नियम, १९४१ च्या नियम ३(६६ए) नुसार योजलेला एक नवीन उद्योग असल्याने त्याला विक्री कर भरण्यापासून सूट मिळण्याचा हक्क आहे. तथापि, असे दिसते की त्याच्या उत्पादनांच्या एका भागाच्या संदर्भात, ते 'मेसर्स मेरिनोप्ली' हे ब्रँड नाव वापरत आहे, जे ब्रँड नाव 'मेसर्स मेरिनोप्ली अँड केमिकल्स लिमिटेड' नावाच्या दुसऱ्या कंपनीचे आहे.

नियम ३(६६ए) च्या स्पष्टीकरणावर अवलंबून राहत, विक्रीकर अधिकाऱ्यांनी उत्तरवादीला विक्री करातून सूट मिळण्याचा दावा करण्यास सक्षम करणारे प्रमाणपत्र नाकारले. त्यांचे प्रकरण असे होते की उत्तरवादी दुसऱ्या युनिटचे ब्रँड नाव वापरत असल्याने, त्याला उक्त सूट मिळण्याचा हक्क नाही, उत्तरवादीला कोणत्याही सवलतीचा दावा करण्याचा हक्क नाही. तथापि, जेव्हा हे प्रकरण न्यायाधिकरणापर्यंत पोहोचले, तेव्हा त्यांनी २:१ च्या बहुमताने उत्तरवादीच्या बाजूने निकाल दिला : त्यात असे आढळून आले की मेरिनोप्ली ब्रँडचे नाव उत्तरवादीने तयार केलेल्या सर्व उत्पादनांना लागू होत नाही तर केवळ उत्पादनांच्या विशिष्ट भागाला लागू होते. हा निष्कर्ष काढलेला असूनही, त्यांनी उत्तरवादीच्या अपीलाला पूर्ण अनुमती दिली आणि त्याने उत्पादित केलेल्या सर्व उत्पादनांच्या संदर्भात त्याला सूट मिळण्याचा हक्क असल्याचे घोषित केले. नियम ३(६६) जोपर्यंत संबंधित आहे तो अशा प्रकारे आहे :

"नियम ३.

(६६ए) (i) जर हा उद्योग पश्चिम बंगाल शहर आणि देश (नियोजन आणि विकास) अधिनियम, १९७९ (१९७९ चा पश्चिम बंगाल अधिनियम तेरावा) च्या पहिल्या अनुसूचीत वर्णन केल्याप्रमाणे कलकत्ता महानगर नियोजन क्षेत्राच्या क्षेत्रात स्थित असेल, तर या कलमाला जोडलेल्या अनुसूचीमध्ये समाविष्ट केलेल्या वस्तू किंवा वस्तूंच्या वर्गाची नव्याने स्थापन केलेल्या लघुउद्योगाद्वारे विक्री, अशा उत्पादित वस्तूंच्या पहिल्या विक्रीच्या तारखेपासून तीन वर्षांच्या कालावधीत, किंवा जर हा उद्योग पश्चिम बंगालमध्ये इतरत्र स्थित असेल, तर पाच वर्षांच्या कालावधीत केलेली विक्री:

परंतु, या खंडाचा लाभ घेण्याचा दावा करणारा व्यापारी, अशा नव्याने स्थापन झालेल्या लघु उद्योगाच्या संदर्भात स्वतंत्र खाती ठेवल्यास, अशा उद्योगात उत्पादित केलेल्या वस्तूंच्या विक्रीसाठी अनुक्रमांक असलेले रोख/पत पत्रक जारी केल्यास, अशा उद्योगाच्या स्थापनेसाठी प्रकल्प आणि यंत्रसामग्रीच्या उद्देशाने व्हाउचर आणि इतर कागदपत्रे ठेवल्यास आणि या खंडाखाली दावा केलेली सूट त्याने स्थापन केलेल्या अशा उद्योगात उत्पादित केलेल्या वस्तूंची होती हे सिद्ध करण्यासाठी इतर नोंदी ठेवल्यासच तो पात्र राहील.

पुढे असे सांगितले गेले आहे की या खंडाचा लाभ घेण्याचा दावा करणारा विक्रेता जर त्याच्याकडे योग्य सहाय्यक आयुक्तांनी दिलेल्या प्रपत्र क्रमांक ३६ए मधील प्रमाणपत्रात नमूद केलेल्या कालावधीसाठीचे पात्रतेचे वैध प्रमाणपत्रात असेल तर, तो पात्र राहील.

अशीही तरतूद आहे की..... त्या अधिनियमाचे कलम ४एए.

स्पष्टीकरण : या खंडाच्या उद्देशाने 'नव्याने स्थापन केलेला लघु उद्योग' म्हणजे नवीन औद्योगिक युनिट , -

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

(v)

(a)

(b)

(vi) जे विद्यमान औद्योगिक युनिटच्या कोणत्याही उत्पादनाच्या ब्रँड नावाचे व्यापारचिन्ह वापरत नाही.

(vii).

(पेपर बुकमधून घेण्यात आलेला उतारा)

स्पष्टीकरणातील खंड (vi) अतिशय स्पष्ट आणि असंदिग्ध आहे. त्यात असे म्हटले आहे की विक्री करातून सूट देण्याचा लाभ केवळ अशा नव्याने उभारलेल्या लघुउद्योगासाठी उपलब्ध आहे जे विद्यमान औद्योगिक युनिटच्या कोणत्याही उत्पादनाचे ट्रेडमार्क किंवा एफ ब्रँड नाव वापरत नाहीत. ही बाब लक्षात घेता, उत्तरवादी-उद्योग सवलतीच्या लाभासाठी दावा करू शकत नाही. परंतु प्रश्न असा आहे की हे स्पष्टीकरण शब्दशः वाचणे वाजवी ठरेल का, ज्याचा अर्थ असा होतो की जर एखाद्या उत्पादकाने विद्यमान औद्योगिक युनिटचे ब्रँड नाव किंवा ट्रेड मार्क त्याच्या उत्पादनाच्या अगदी लहान भागाच्या संदर्भात वापरला तर तो या सवलतीच्या लाभापासून पूर्णपणे वंचित राहील. आमचे असे मत आहे की उक्त नियमातील उद्देश आणि हेतू लक्षात घेता, ज्या वस्तूसाठी विद्यमान औद्योगिक युनिटचे व्यापारचिन्ह किंवा ब्रँड नाव वापरले जाते त्या वस्तूच्या संदर्भात उत्तरवादीला उक्त सवलतीचा लाभ मिळण्याचा हक्क राहणार नाही असे म्हणणे ते वाजवी ठरेल. परंतु ज्या इतर उत्पादनांसाठी ब्रँडचे नाव वापरले जात नाही, त्यांचा विचार केला तर ते उपरोक्त उपनियमाच्या लाभासाठी दावा करण्यास पात्र असतील. त्याने उत्पादित केलेल्या त्याच्या काही वस्तूंच्या बाबतीत, विद्यमान औद्योगिक युनिटचे व्यापारचिन्ह किंवा ब्रँड नाव वापरले जात नाही हे स्पष्टपणे स्थापित करण्याचा भार पूर्णपणे उत्पादकावर असेल.

त्यानुसार अपील मंजूर करण्यात येते आणि न्यायाधिकरणाचा आदेश रद्द करण्यात येतो. खर्चाबाबत आदेश नाही.

अपील मंजूर करण्यात आली.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणीकरिता वैध मानला जाईल".